



"REUVEN"
200 x 160 cm - Acryl på lærred

PH & PORNOSTJERNER

KUNSTNER MARCOS BYRD ISCENESÆTTER DANSKE KULTUR-IKONER, GRISE OG PORNO-STJERNER I EN OVERRUMPLENDE OG GRÆNSESØGENDE NY SAMMENHÆNG. HØR HISTORIEN OM ET LIV I MALERIETS TJENESTE OG OM INSPIRATIONEN TIL HANS POPULÆRE SERIE "MADE IN DENMARK".

Tekst: Jesper S. Kjær Foto: Marcos Byrd

Marcos Byrd ser dansk kultur både udefra og indefra. Født og opvokset i USA, men bosat i Danmark siden 1988, er perspektivet dobbeltrettet. Og det afspejler sig i hans kunst med fremtrædende udstillinger af bl.a. den populære serie "Made in Denmark". Marcos Byrd om baggrunden for serien – og ikke mindst dens fire hovedaktører:

ARNE JACOBSEN OG PH – MADE IN DENMARK

- Figureerne i min første komposition var Arne Jacobsen, Poul Henningsen, en gris og en pornostjerne. Arne Jacobsen (1902-1971) er jo en berømt arkitekt og designer. Hans enkle og elegant bøjede krydsfinerstole fra 1960'erne kaldet "Myren"

med tre metalben var standardinventar på mange amerikanske skoler, og han er også designeren bag talrige bygninger, lamper, stole og lænestole – bl.a. "Ægget" og "Svanen".

- Legenden Poul Henningsen (1894-1967) er kendt som PH her i Danmark, men jeg var ikke klar over, hvilken bemærkelsesværdig person han var, til jeg læste den meget velskrevne biografi "En lampemager" af Paul Hammerich. PH var både digter, rebel, lyriker, filmmager, lærer, arkitekt, journalist, essayist, tænkter, fritænkter, filosof, musiker og designer, siger Marcos Byrd og uddyber om det provokerende kulturikon:

- Modsat mange, der kalder sig multikunstnere, excellerede PH i alle discipliner. Hans motto var "Rend mig i den offentlige



Marcos i gang med Køge Privat Real Gymnasium foyer i Olby
8 x 4 mtr.



"THE EGG CAME FIRST"
120 x 120 cm - Acryl på lærred

mening", selv om han egentlig havde en humanistisk grundindstilling. Hans PH-lamper, der ligner tre flyvende tallerkener, oplyste første gang aftenene i 1926 og hænger i dag over hele verden som originaler eller kopier, og han udviklede flere avancerede modeller over samme tema.

KUNSTNERE PÅ FLUGT

- Men da Nazi-Tyskland invaderede Danmark i 1940 fyrede Politiken PH. Ordene fra hans pen fulgte ikke den officielle samarbejds politikens linje. Tre år senere endte han i besættelsesmagtens varme stol for sine satiriske tekster til revystjernen Liva Weel på et tidspunkt, hvor modstandskampen var godt i gang. Den danske samarbejdsregering blev temmelig ophidsede over bl.a. følgende udtalelse fra et af PHs foredrag: "Grundet besættelsen er Danmark blevet så xenofobisk, at samfundet kollektivt har mistet sin kritiske sans". Det er noget af et røgsør, at den tidligere leder af nutidens populistiske parti, Pia Kjærsgaard, har udtalt, at hun følger i PHs fodspor, siger Marcos Byrd.

Besættelsestiden satte i bogstavelig forstand Arne Jacobsen og PH i samme båd. To dage før Gestapo tog jøder og andre såkaldte dissidenter, flygtede PH til Sverige i en robåd, og jøden Arne Jacobsen var ombord i selvsamme båd – i hvert faldt fysisk:

- Jeg har altid haft det indtryk, at Arne Jacobsen og PH var venner. Men de lader til mere at have været konkurrenter. I en af sine artikler kritiserer PH Arne Jacobsen: "Han er så meget på forkant med udviklingen, at man tror, han er original." PH spillede djævelens advokat og provokerede helt frem til sin død i 1967.

DRONNINGEN AF DANMARK?

Den tredje og temmelig iøjnefaldende figur i Made in Denmark repræsenterer seriens kødelige kontrast til de velklædte kulturherrer:

- I starten brugte jeg en anonym pornomodel til Made in Denmark-kompositionerne. Danmark var jo det første land, der frigav pornofilm og såkaldte obscøne bøger. En dag sagde en fyr til mig: "Du ved, vi har dronning Margrethe, men alle ved, at den rigtige dronning af Danmark er Katja Kean." Katja Kean (f. 1968) blev så modellen i en del af de følgende malerier, siger Marcos Byrd og supplerer med en anekdote om pornodronningens talenter:

- Peter Aalbæk producerede en pornofilm med hende for en del år tilbage. Da en af de mandlige medvirkende ikke kunne få den op at stå, udbød hun: "Hvad fanden foregår der? I Amerika har de mænd ventende i kulissen og sender bare den næste ind." I dag er Katja Kean ude af branchen, har drevet en lingerie-



"SKÅL II"

210 x 160 cm - Acryl på lærred

Foto: Emil T. - emil@folio.dk

butik, skriver artikler og holder foredrag om forretningsstrategi. Jeg spiste frokost med hende en eftermiddag, og jeg blev charmeret af hendes historier, venlighed og nede på jorden-væsen.

DEN DANSKE GRIS

Endelig omfatter Made in Denmark-serien på nu 11 billeder en fjerde figur – nemlig grisen, som Marcos Byrd efter over 30 år i landet selv har fået et indgående kendskab til:

- Griseproduktion er en af dansk landbrugs største industrier. For hver dansker er der seks grise, og med en befolkning på 5,5 mio. mennesker giver det en masse bacon, hvoraf det meste går til vores nu forhenværende EU-partner Storbritannien. Dansk bacon er verdenskendt, og der kan laves mange velsmagende retter med svinekød såsom stegt flæsk med kartofler, rødkål og persillesovs – og æbleflæsk både bagt og stegt. Min egen foretrukne er grillede skiver af svinebryst med Læsø sydesalt.

Deeeeeeliious! siger Marcos Byrd.

SLEMME OG SEVÆRDIGE KARNEVALSBILLEDER

Den uventede og måske lidt provokerende sammenkobling af næsten helgenkårede danske kulturpersonligheder med porno-

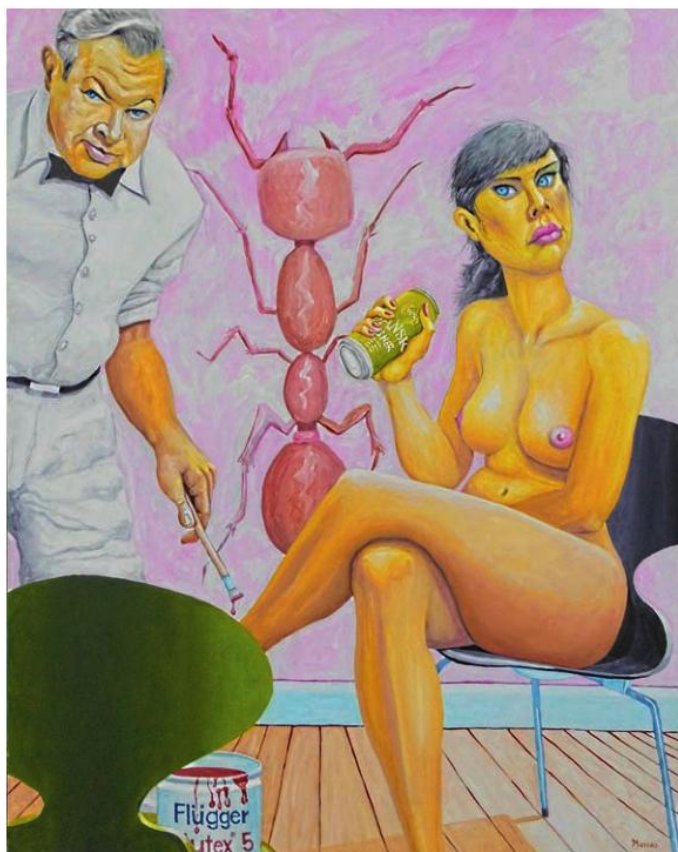
stjerner og svinekød har både betydet opmærksomhed, succes og vanskeligheder for den amerikanskfødte kunstner. Det er nemlig ikke alle i kunstens verden, der er klar til at tage imod original og grænsenedbrydende ny kunst:

- Jeg er født i 1954 i USA og havde en karriere med fremgang i Mexico og New York. Men jeg har været bosat i Danmark siden 1988, efter at kærlighedens blinde øje i 1985 ledte mig her til landet. Samme år havde jeg et soloshow på Galleri Jedig i Admiralgade i København, og kritikeren Virtus Schade fra Berlingske Tidende opsummerede sin anmeldelse med ordene: "Det er karnevals billeder og billeder af mænd og kvinder, der elsker slemt og seværdigt.", fortæller Marcos Byrds, og fortsætter:

- Kort forinden havde jeg fået "bad boy"-stemplet i Mexico, hvor jeg havde en udstilling på The Fine Arts Academy, som jeg selv har gået på. Rektoren ville have mig til at tage to politiske billeder ned. Med hjælp fra nogle af professorerne og en temmelig indflydelsesrig maler lykkedes det mig dog at undgå censuren. Men jeg fik aldrig lov at udstille der igen.

HØJDEPUNKTER OG CENSUR

Marcos Byrds fremhæver, at han har haft en hæderlig karriere trods sin tendens til at provokere. Han ser en gennembruds-



"THE ANT"
100 x 80 cm - Acryl på lærred

udstilling på La Mama La Galleria i New York som et af højdepunkterne, der desuden også førte til en gruppeudstilling på The Museum of Contemporary Hispanic Art i New York.

- Her i Danmark havde jeg med gruppen Syntese en udstilling kaldet "Den Lange Rejse" på Charlottenborg. Min plakat herfra blev genoptrykt tre gange og er alletiders største salgssucces især populær blandt unge. Også vægmalerierne af hvaler på det zoologiske museum og af H. C. Andersen i Køge fik megen medieomtale, ligesom min satiriske portrætserie af kontroversielle danskere gjorde. To af disse malerier blev også censurerede, siger Marcos Byrds.

Han fortæller, at han senere blev inviteret ind til TV2-nyheders kulturprogram til en debat med Eleonora Christina Skov, som gik ind for delvis censur:

- Hun var temmelig skrap. På grund af mine mere provokerende værker har jeg hørt ordet "nej" så ofte, at det ville afskrække en mindre ambitiøs sjæl. Sidst var det Kastrup Gårds Samling for nogle år siden. Kuratoren og hendes assistent havde fulgt mit arbejde over en årrække, og efter et studiebesøg tilbød de mig en soloudstilling. Men bestyrelsen var knap så begejstret for nogle af de mere seksuelt eksplicite malerier og sagde nej. Det er en skam, for mit samlede arbejde omfatter fx også offentlige vægmalerier, portrætter og allegoriske, dekorative, esoteriske malerier, fauna- og dyrebilleder og ikke mindst den såkaldte "Yellow Magde"-hekseserien.

IS THERE SEX AFTER DEATH?

Marcos Byrd er ikke bange for hverken et "nej" eller en provokation, hvis kunsten kræver det, men det handler ikke kun om provokationen for provokationens egen skyld. Der er meget mere, og efter et liv i maleriets tjeneste har han fortsat mod på netop meget mere:

- Det er rigtigt, at et første øjekast på min hjemmeside bekræfter Kastrup Gårds Samlings dom. Et hav af sjofelt hud og kød møder beskuerens øje. Men ved nærmere eftersyn er det kun enkelte, der nærmer sig grænsen, hvor kunst møder porno. Og selv disse har ofte et filosofisk tvist såsom fx "Is There Sex After Death?" eller "So Long, I've had Enough, I'm going Home", siger Marcos Byrd og afslutter:

- Som 63-årig har jeg stadig en glubende appetit på mange aspekter af livet og føler, jeg har evner og fantasi til at skabe det hele – og til at tiltrække et stort publikum til en retrospektiv udstilling.

SE MERE PÅ

WWW.MARCOSBYRD.COM

WWW.FINEARTAMERICA.COM/PROFILES/MARCOS-BYRD

WWW.FACEBOOK.COM/MARCOS.BYRD.3